

Oktober 2021

KÆMPER GLOBALISERINGEN SIG OGSÅ UD AF CORONAKRISEN?

Analyse udarbejdet af
cheføkonom Jens Hjarsbech og
research assistant Anna Poulsen

Partnerskab for Bæredygtig Globalisering

Axcelfuture, Carlsbergfondet, DSV Panalpina A/S, Grundfos, Landbrug & Fødevarer, Lundbeckfonden og Pandora

SAMMENFATNING

Da coronakrisen for alvor ramte på globalt plan for halvandet år siden, var prognoserne for globaliseringen alt andet end gode – pandemien var en gave til nationalist og protektionister, og den ville medføre en tilbagegang i globaliseringen

Nu er de sidste restriktioner i Danmark væk, og til trods for et dyk i globaliseringen på nationalt og globalt plan under Coronakrisen, så peger flere pile nu i den rigtige retning – i hvert fald for Danmark.

To centrale elementer af globaliseringen er, at vi handler mere med hinanden på tværs af grænser, og at vi investerer mere i andre landes virksomheder. Begge disse dele af globaliseringen led dog et knæk under coronakrisen, men genopretningen af den globale handel er godt på vej.

Globaliseringen handler dog ikke kun om strømme af varer og penge over grænser, men også globaliseringen af mennesker og viden gennem fx udenlandske studerende, arbejdstagere, handlen med ICT-produkter mv. Flere af disse aspekter blev også hårdt ramt af coronakrisen, og vi har desværre endnu til gode at se en genopretning af den menneskelige globalisering.

I denne analyse ser vi på, hvordan coronakrisen ramte forskellige dele af globaliseringen, og opsummerer udviklingen i globaliseringen gennem Axcelfuture globaliseringsindeks.

INDLEDNING

Da coronakrisen for alvor ramte på globalt plan for mere end ét år siden, var prognoserne for globaliseringen alt andet end gode – pandemien var en gave til nationalist og protektionister, og den ville medføre en tilbagegang i globaliseringen.¹ I Axcelfuture advarede vi også selv om, at coronakrisen kunne blive en globaliseringskrise.² Nu er de sidste restriktioner i Danmark væk, og til trods for et dyk i globaliseringen på national og global plan under Coronakrisen, så peger flere pile nu i den rigtige retning – i hvert fald for Danmark.

Globaliseringen er en diffus størrelse, der betyder forskellige ting for forskellige mennesker. Med Axcelfutures globaliseringsindeks samler vi en række indikatorer, der giver en strømpil for globaliseringen, opdelt på om det er globaliseringen inden for handel og finans eller globaliseringen af mennesker og viden. Globaliseringsindekset vidner om, at coronakrisen har decelereret globaliseringen, men det er for tidligt at fastslå, at pandemien bliver globaliseringens dødsdom.

---

¹ [The Coronavirus Is Killing Globalization and Empowering Nationalists and Protectionists \(foreignpolicy.com\)](https://foreignpolicy.com)

² <https://axcelfuture.dk/s/Coronakrisen-bliver-en-globaliseringskrise.pdf>

GENOPRETNING AF DEN ØKONOMISKE GLOBALISERING I GANG I DANMARK

To centrale elementer af globaliseringen er, at vi handler mere med hinanden på tværs af grænser, og at vi investerer mere i andre landes virksomheder. Kort sagt bliver vi bundet økonomisk sammen på tværs af kloden. Begge disse dele af globaliseringen led dog et knæk under coronakrisen.

På globalt plan faldt handlen som andel af BNP fra ca. 28 pct. i 2019 til 26 pct. i 2020, mens den faldt fra 111 pct. i Danmark til 100 pct., jf. figur 1. Samtidig faldt de globale udenlandske direkte investeringer (FDI) fra 1,7 pct. af BNP til 0,8, hvilket dog i høj grad er en videreførelse af den tendens, vi har set de senere år, jf. figur 1. Ifølge UNCTAD kan faldet i FDI under og efter Coronakrisen i høj grad tilskrives de udviklede lande, hvorimod FDI i udviklingslande har vist sig at være relativt robust³.

Den gode nyhed er dog, at de danske data, der er hurtigere tilgængelige end data på globalt plan, peger på en hurtigt – om end ikke fuldstændig – genopretning af handlen som andel af BNP. På globalt plan peger analyser fra UNCTAD⁴ og WTO⁵ også på, at den globale handel er relativt langt med genopretningen siden starten af Coronakrisen.

Selvom den globale handel har været hårdt ramt af coronakrisen, er der altså håb forude. Kvalerne er dog ikke overstået endnu. Fortsatte punktvis nedlukninger i havne og distributionscentre kombineret med usædvanlig høj vareefterspørgsel har givet store udfordringer i forsyningskæderne, hvilket også har sat sig i voldsomme stigninger i fragtpriserne. Denne udvikling samt erfaringerne med risikoen ved at være for afhængig af enkelte punkter i værdikæderne, har medført en del snak om, at verdenshandlen er på vej til at blive regionaliseret, ved at virksomhederne flytter produktionen tættere på hjemmemarkedet. I en tidligere analyse af de globale handelsstrømme til og med december 2020 har vi dog vist, at der endnu ikke er tegn på denne regionalisering i data.⁶ Det betyder dog ikke, at det ikke kan ske, da det tager tid at ændre produktionskæderne.

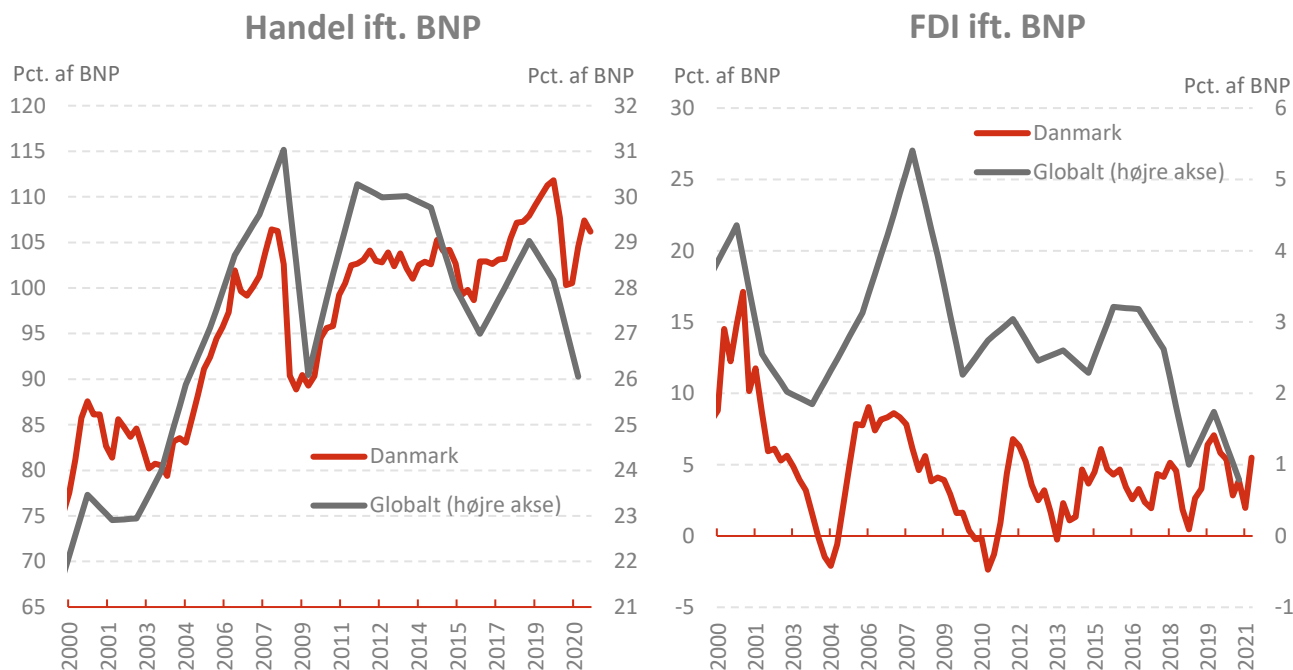
³ [Global foreign direct investment set to partially recover in 2021 but uncertainty remains | UNCTAD](#)

⁴ [Global Trade Update May 2021 \(unctad.org\)](#)

⁵ [WTO | 2021 Press Releases - World trade primed for strong but uneven recovery after COVID 19 pandemic shock - Press/876](#)

⁶ <https://axcelfuture.dk/s/Ingen-tegn-pa-regionalisering.pdf>

FIGUR 1: HANDELN OG DIREKTE UDENLANDSKE INVESTERINGER PÅ VEJ OP I DANMARK – HALTER GLOBALT

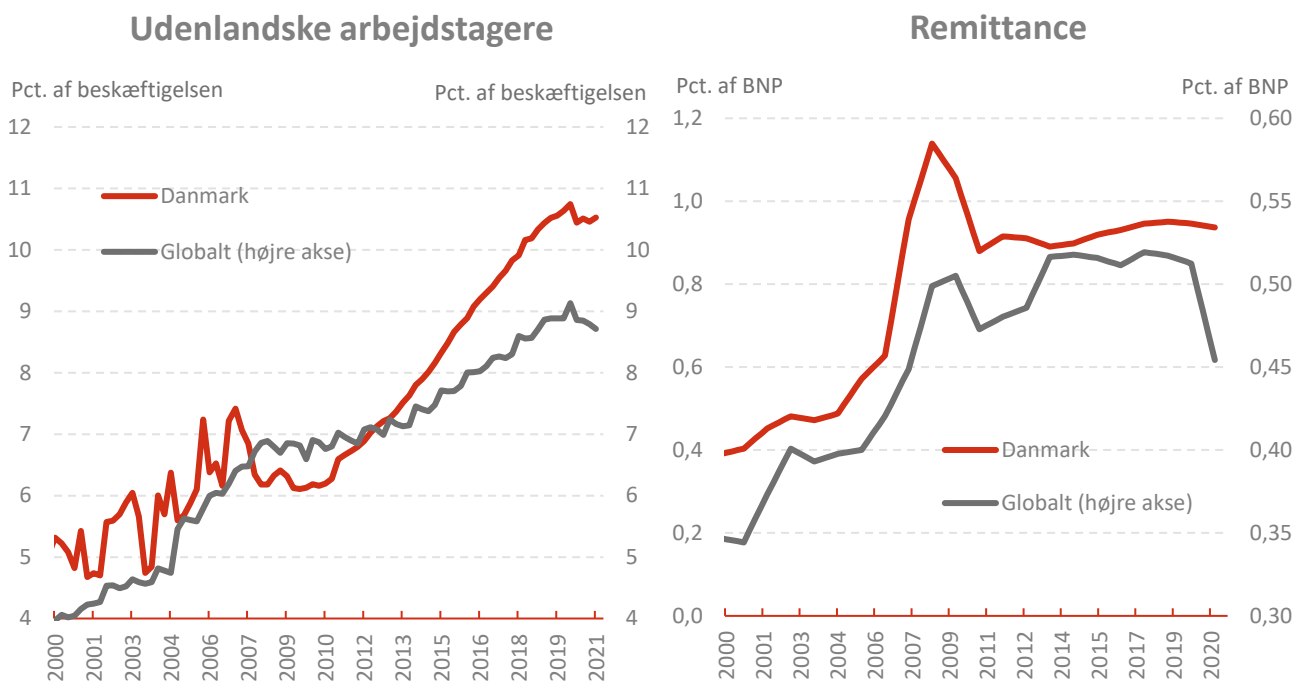
Kilde: Egne beregninger på baggrund af forskellige kilder. Se [baggrundspapir](#).

INGEN GENOPRETNING AF GLOBALISERINGEN AF MENNESKER OG VIDEN ENDNU

Globaliseringen handler ikke kun om strømme af varer og penge over grænser, men også globaliseringen af mennesker og viden gennem fx udenlandske studerende, arbejdstagere, handlen med ICT-produkter (der kan forbedre den globale videndeling) mv. Flere af disse aspekter blev også hårdt ramt af coronakrisen.

Den ellers stigende andel af udenlandske arbejdstagere er stagneret startende i 2019 og er faldet pga. Corona-krisen både globalt og i Danmark, jf. figur 2. På globalt plan er der endnu ikke tegn på en genopretning af omfanget af udenlandsk arbejdskraft. Dette medfører også alt andet lige et fald i de internationale pengeoverførsler (remittance), jf. figur 2, da færre mennesker har mulighed for at sende penge hjem deres familier.

FIGUR 2: FÆRRE HAR KUNNET ARBEJDE I UDLANDET UNDER PANDEMIEN

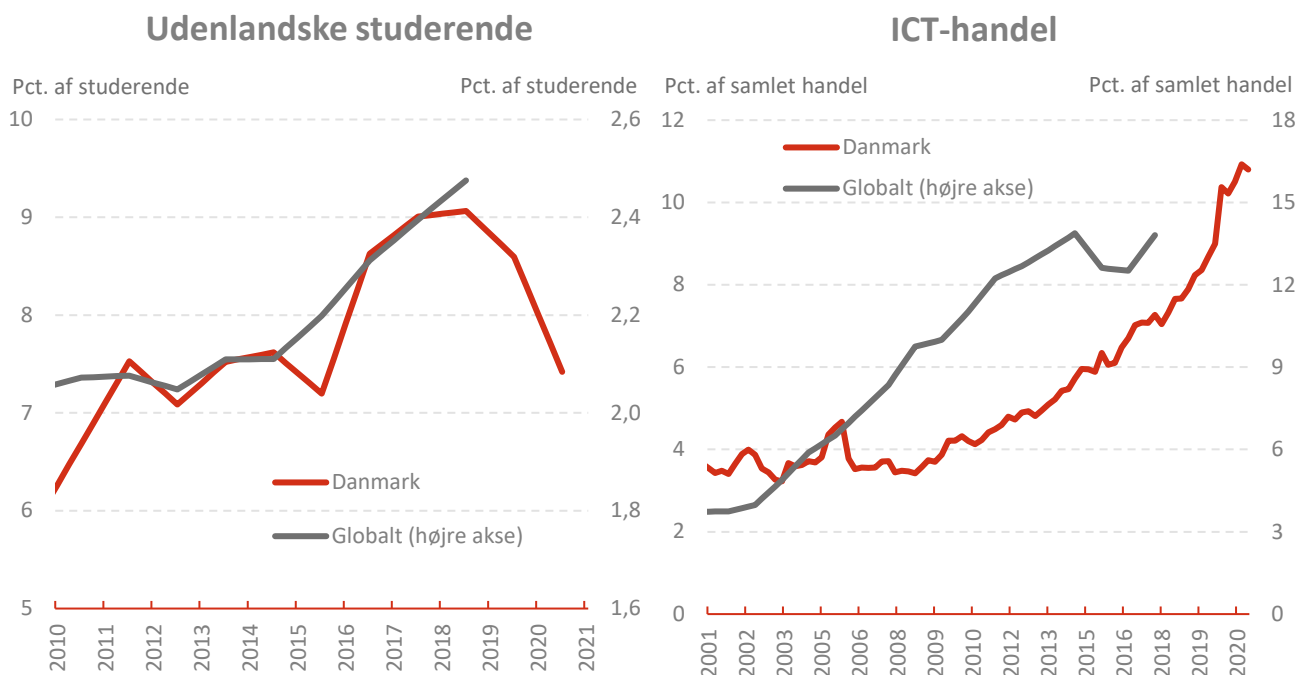
Kilde: Egne beregninger på baggrund af forskellige kilder. Se [baggrundspapir](#).

Note: Remittance er penge overført på tværs af grænser mellem enkeltpersoner og mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, der er bosat i et andet land end arbejdspladsen.

Pandemien har også været en kraftig bremse på unges muligheder for at studere i udlandet. Mens der endnu ikke foreligger data for udenlandske studerende på globalt plan, er det tydeligt at se betydningen i de danske data, jf. figur 3. Det er forventeligt, at vi vil se samme effekt på de globale data, når de bliver tilgængelige.

Udvekslingen af viden på tværs af grænser sker dog også ad andre kanaler, og onlineundervisning og -møder har vist sig at være et brugbart alternativ til fysiske møder – både inden for og på tværs af landegrænser. Det viser sig også i handlen med ICT-produkter og tjenester, der accelererede som andel af den samlede handel i begyndelsen af pandemien, når vi ser på de danske data, jf. figur 3. Igen er de globale data forsinkede, men en lignende bevægelse på globalt plan er forventelig.

FIGUR 3: FÆRRE UDENLANDSKE STUDERENDE, MEN IT-HANDLEN BLOMSTRER

Kilde: Egne beregninger på baggrund af forskellige kilder. Se [baggrundspapir](#).

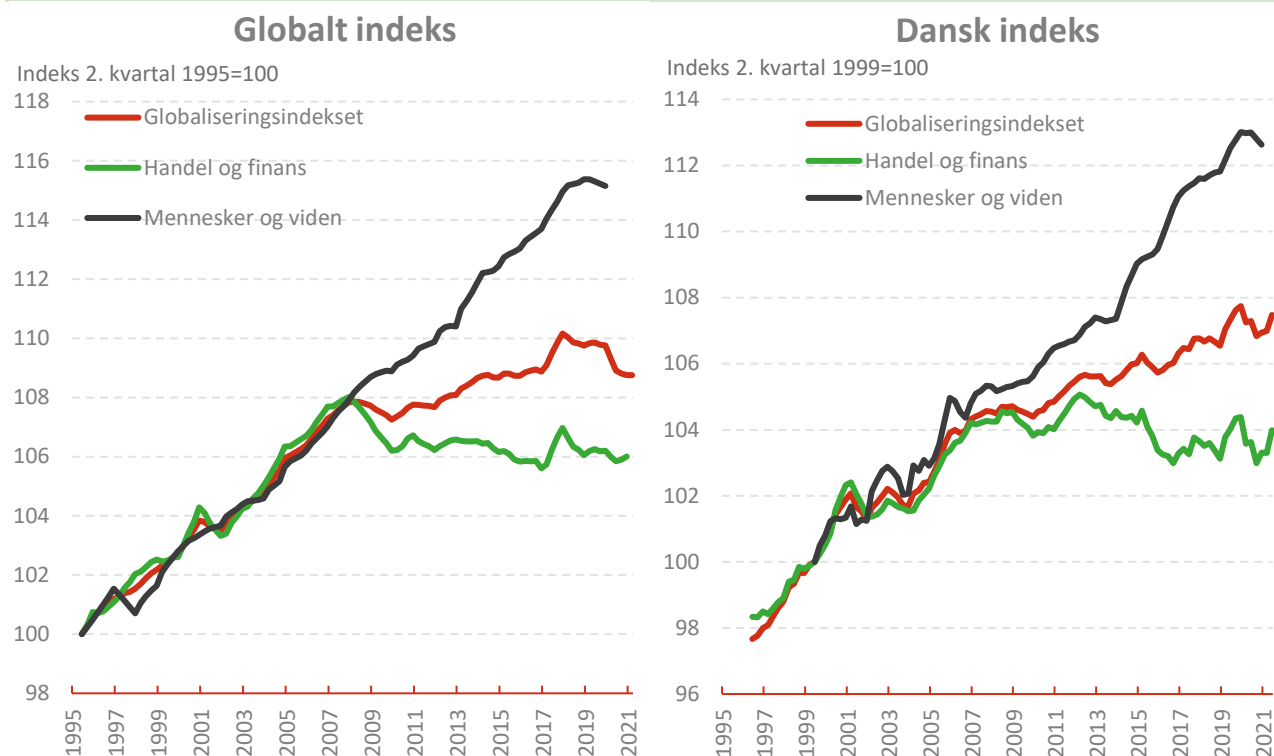
GLOBALISERINGEN BLEV ALTSÅ RAMT, MEN MÅSKE ER DER HÅB FORUDE

Når vi samlet set skal vurdere globaliseringens udvikling, kan vi se på Axcelfutures globaliseringsindeks, der samler ovenstående indikatorer samt en række andre, jf. appendiks.

Det er tydeligt, at coronakrisen var et slag for globaliseringen, jf. figur 4. Siden finanskrisen er den førhen støt stigende økonomiske globalisering stagneret – og coronakrisen har kun givet et skub i den forkerte retning. Den økonomiske globalisering får et skub i den negative retning fra bl.a. den globale handel og de udenlandske direkte investeringer som beskrevet oven for. De negative tendenser modsvares dog af stigninger i de internationale fordringer og porteføljeinvesteringer, som er med til at trække globaliseringen af handel og finans opad. På globalt plan mangler vi dog stadig at se en reel genopretning, mens de danske data dog peger på, at genopretningen trods alt er på vej. Det bliver derfor interessant at se, hvorvidt Danmark er en ledende indikator.

Det står værre til for globaliseringen af mennesker og viden, hvor vi stadig har til gode at se en genopretning. Det skyldes, som beskrevet oven for, bl.a. et fald i udenlandske arbejdstagere og udenlandske studerende. Efter flere års stadige stigninger i globalisering af mennesker og viden blev tendensen brudt af pandemien, og vi står nu overfor potentielle yderligere fald i indekset. Når vi får tal for international turisme under coronakrisen, kan vi forvente et forstærket fald i globaliseringsindekset for mennesker og viden, der ligeledes vil trække globaliseringen i en nedadgående retning.

FIGUR 4: AXCELFUTURES GLOBALISERINGSINDEKS

Kilde: Egne beregninger på baggrund af forskellige kilder. Se [baggrundspapir](#).

BOKS 1: KORT BESKRIVELSE AF GLOBALISERINGSINDEKSET

Axcelfutures globaliseringsindeks samler en lang række indikatorer for at vurdere globaliseringens udvikling på kort og længere sigt på globalt plan og med fokus på Danmark. Indikatorerne er udvalgt for at give et bredt billede af globaliseringens udvikling. Hver indikator normaliseres, så niveauforskelle i de enkelte indikatorer neutraliseres, og hver indikator indgår i indekset med samme vægt. En udførlig beskrivelse af indeksets opbygning og sammensætning samt kilder til data kan ses i notatet "Axcelfutures globaliseringsindeks" på Axcelfutures [hjemmeside](#).

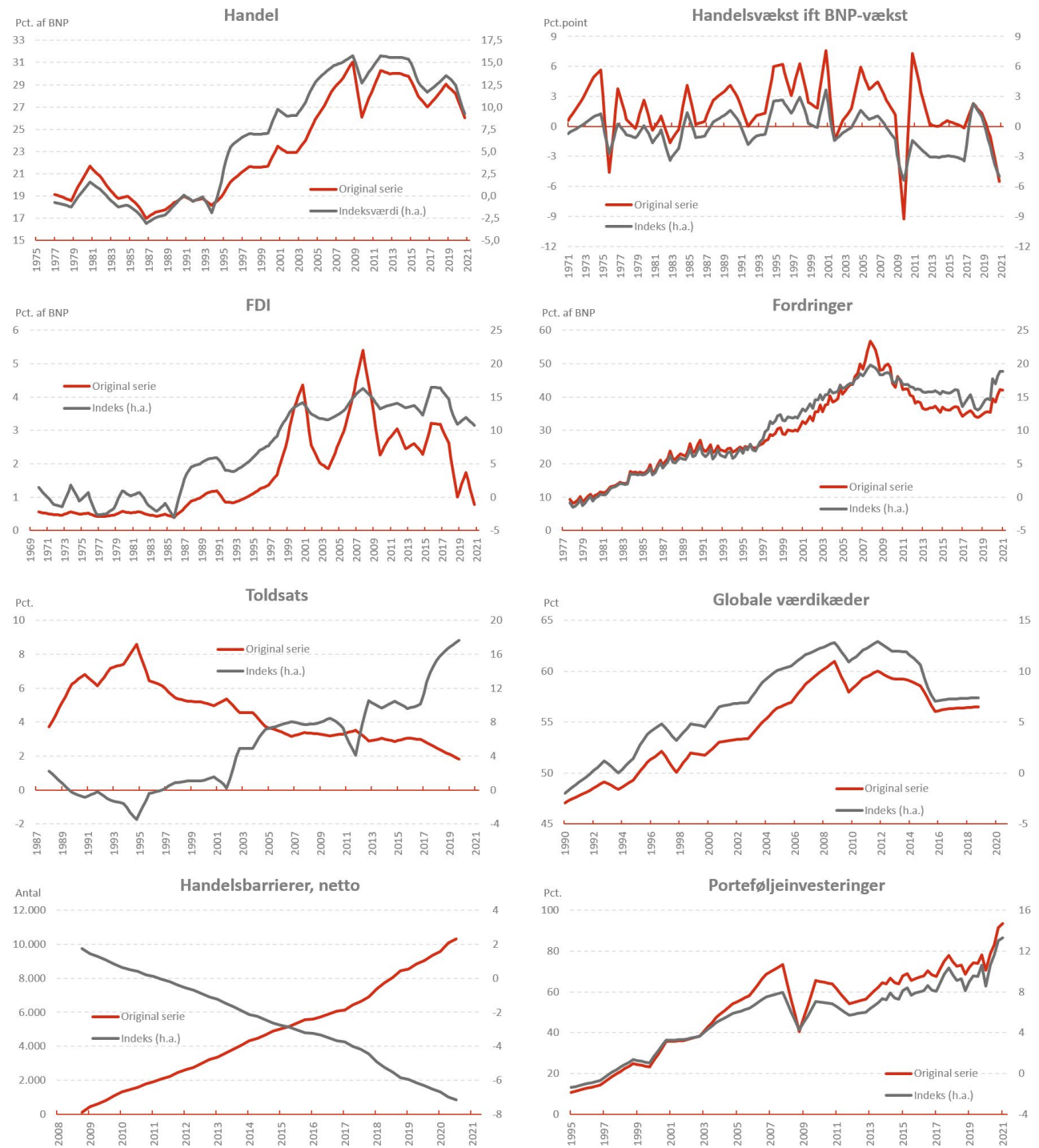
Vi karakteriserer globaliseringen ud fra to overordnede temaer - *Handel og finans* og *Mennesker og viden*. Vi danner både et globalt globaliseringsindeks og et dansk globaliseringsindeks ud fra de ovenstående indikatorer. De to indeks beregnes separat men efter samme metode. Vi danner desuden to underindeks for hhv. det globale og det danske indeks. Ét indeks isolerer de hovedsageligt økonomiske forhold i temaet handel og finans. Et andet indeks isolerer de menneskelige og videnmæssige forhold i temaet mennesker og viden.

Vi beregner indekset fra 1977 og frem, men først fra 1995 er der tilstrækkeligt tilgængelige data til at opdele indekset i hhv. handel og finans og mennesker og viden.

KONTAKT
JENS HJARSBECH
CHEFØKONOM
TLF. 26 19 65 25
JH@AXCELFUTURE.DK

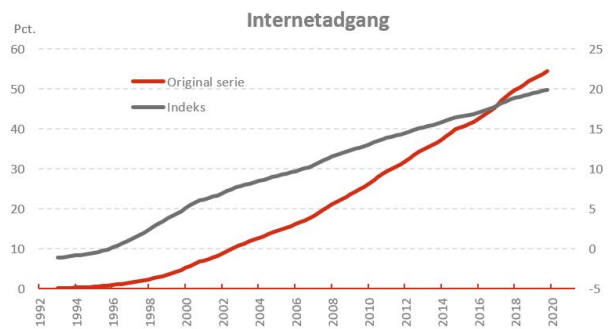
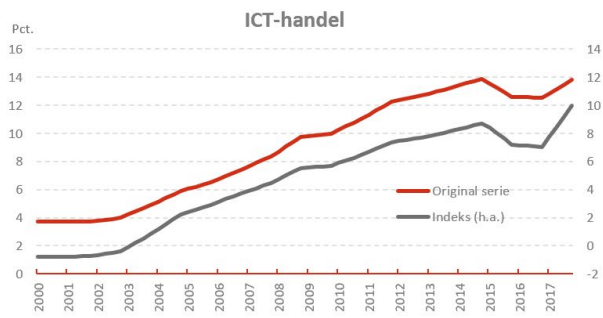
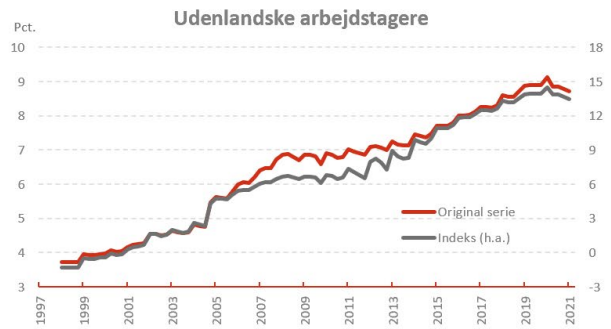
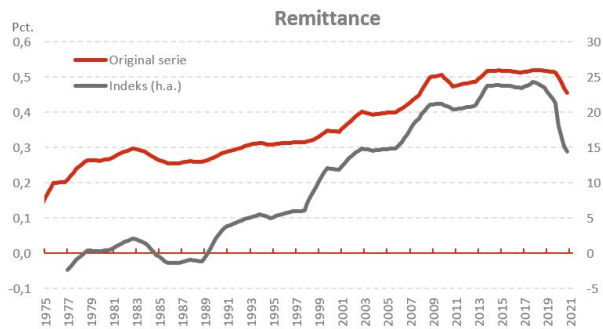
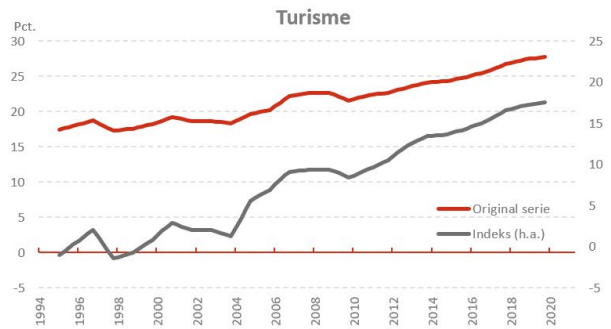
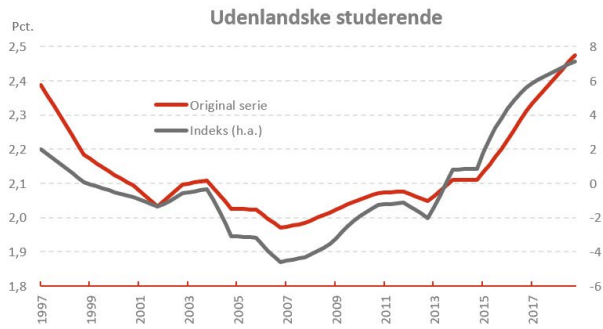
APPENDIKS: DE UNDERLIGGENDE DATA I GLOBALISERINGSINDEKSET

FIGUR 8: GLOBALE GRUNDDATASERIER – HANDEL OG FINANS

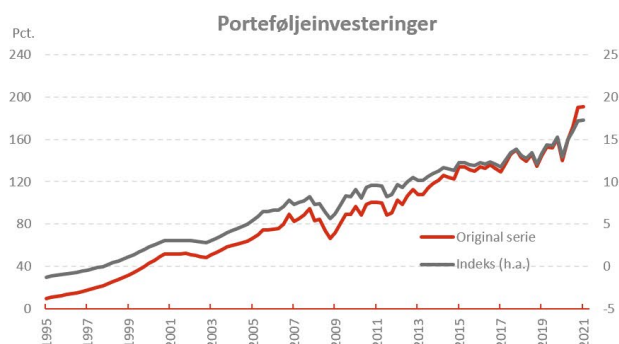
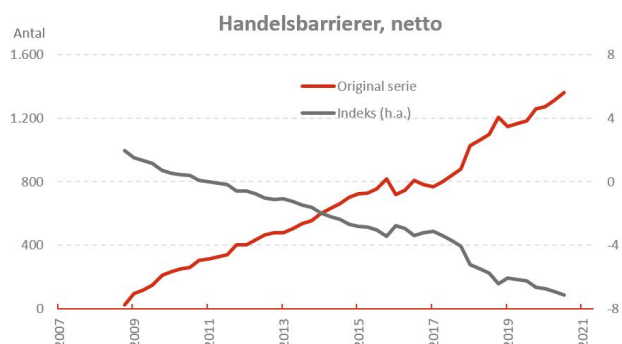
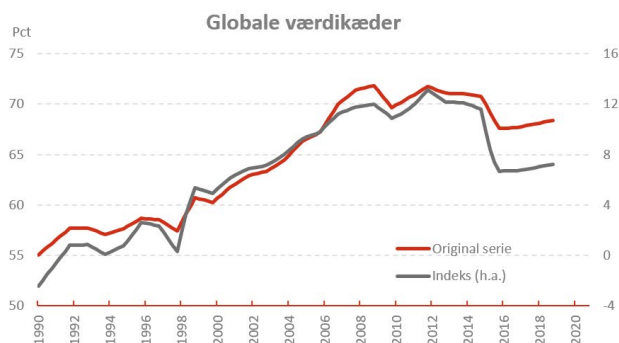
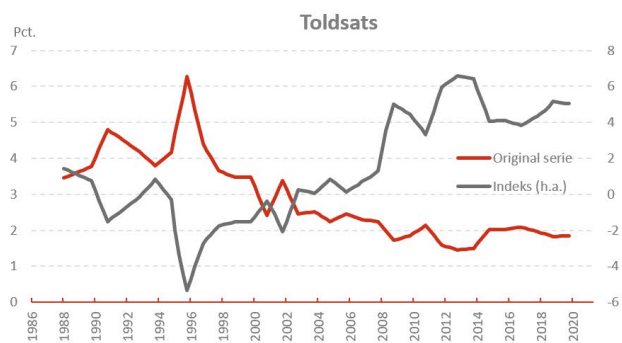
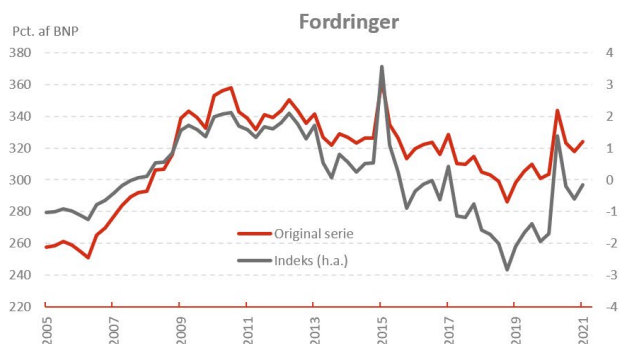
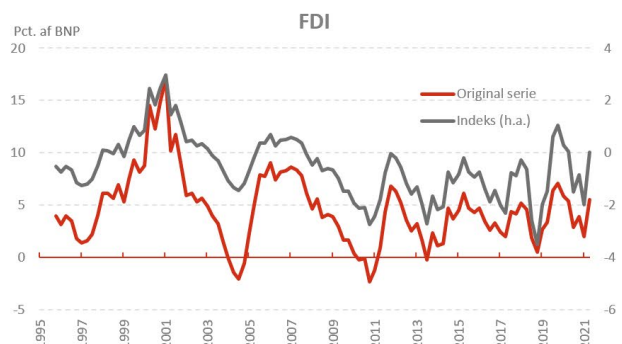
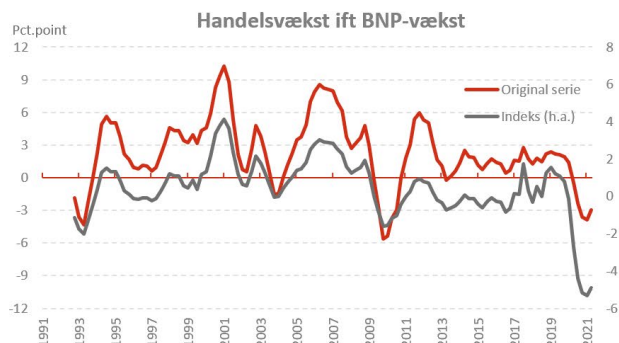
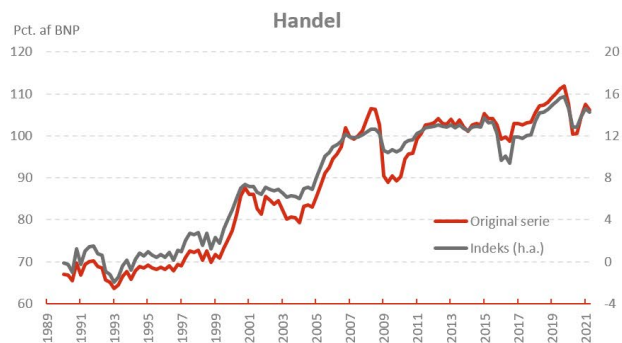

FIGUR 9: GLOBALE GRUNDDATASERIER – MENNESKER OG VIDEN

FIGUR 10: DANSKE GRUNDDATASERIER – HANDEL OG FINANS

FIGUR 11: DANSKE GRUNDDATASERIER – MENNESKER OG VIDEN

